

BIG PAPA

We kennen allemaal Big Mama, de enorme reuzenmeerval van de Kempervennen. Maar ook in de Toolenburger Plas zijn grote jongens te vinden, waar hard wordt gewerkt aan het nageslacht. Janny Bosman duikt onder op zoek naar paaiende meervallen en stuit op 'Big Papa'.

Waar zijn ze toch? Op een enkele snoek en een school baarsjes na zien we verbazend weinig vis deze duik in de Toolenburger Plas. De meerval *Silurus glanis* is in geen velden of wegen te bekennen. Ik duik hier al jaren en kom ze meestal wel tegen. Vandaag is onze missie om onze (letterlijk) grote vrienden te vinden want de omstandigheden zijn ideaal om te paaien: de biotoop en watertemperatuur zijn perfect voor de meerval. En het paaien wil ik maar al te graag vastleggen! Maar deze duik wil het nog niet lukken om er één, of liefst meerdere, te vinden. Ik voel dat ze er zijn, maar ik kan ze nog niet vinden. De spanning houdt niet alleen mij in zijn greep want ik zie mijn buddy Bruno ook een extreem zoekpatroon volgen. Waar zitten ze toch..? We geven het nog niet op maar moeten na tachtig minuten zo langzaam wel de terugtocht inzetten. En net wanneer de aandacht iets verslapt, duikt uit het niets een imponerende meerval pal voor mijn masker op. Dat is schrikken! Hij dwingt me naar achteren te zwemmen en ik voer gelijk zijn bevel uit. Met deze jongen wil je geen ruzie hebben. Normaal gesproken komen ze uit nieuwsgierigheid heel

Verspreid op het gras en aan de hogere waterplanten kleven eieren.

Een genietmomentje voor de meerval, én voor mij.

rustig naar je toe en zwemmen na een korte inspectie vervolgens weg. Dit gedrag herken ik niet en we benaderen de meerval nu maar extra voorzichtig. Het is 'Bolle', de grootste meerval die ik hier heb gespot, met zijn lengte van 1,5 meter. Hij ligt tussen de planten en ik neem wat foto's. Met verbazing zie ik ineens wat aan de waterplanten hangen. Eerst denk ik nog aan een bloemetje, maar dit glimt meer. Allemachtig! Het zijn eieren! Op dat moment geeft Bruno mij een teken en ik zie juichende gebaren. Snel komen dus. Verspreid op het gras en aan de hogere waterplanten kleven overal eieren. Dit verklaart

het gedrag van de meerval. Hij beschermt natuurlijk zijn kroost en wenst geen indringers. Dus kom je te dichtbij, dan verjaagt hij je.

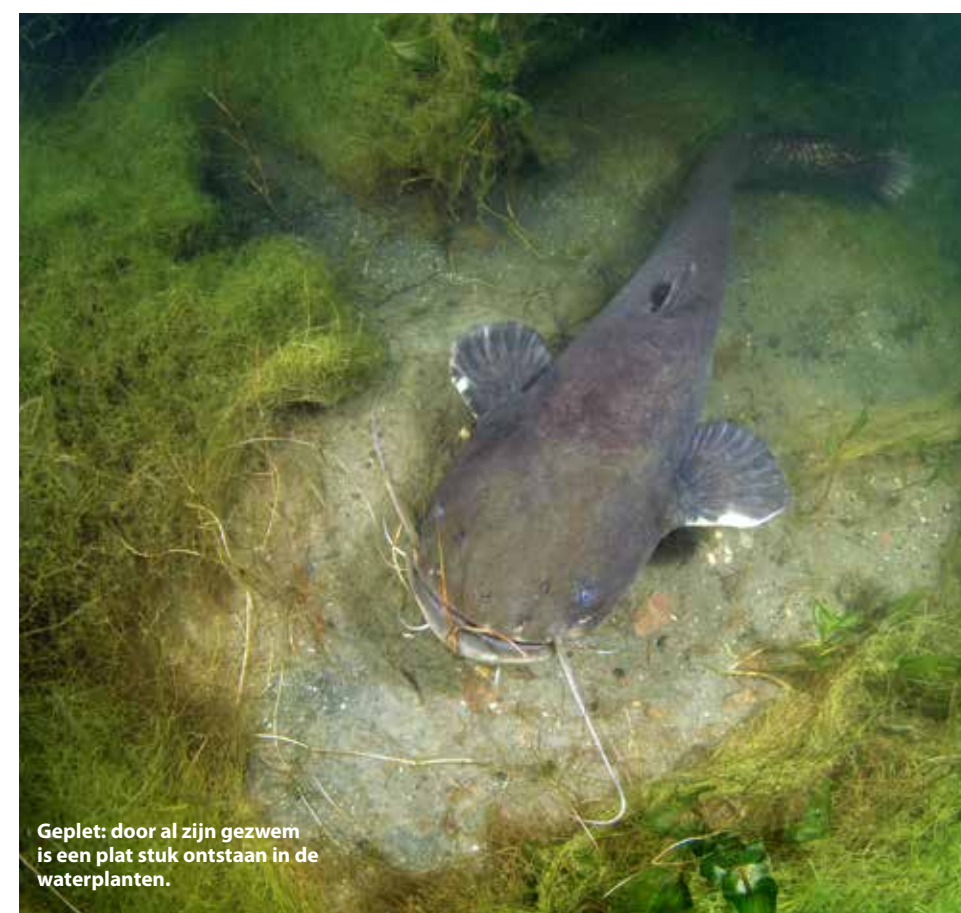
GEPLET

Wat bijzonder. Na jaren duiken in deze plas heb ik dit gedrag nog nooit eerder waargenomen, laat staan eitjes gezien. Ik probeer wat foto's te maken want ik weet dat naarmate de dagen verstrijken, de eitjes minder goed te zien zullen zijn. Dit komt doordat de meerval intensief rondzwemt in zijn nest. Hij legt zijn kop in het gras waarmee hij aparte nestkuiltjes maakt bij een klont eieren. Door al dat gezwem en geplet van het gras, zie je na een tijdje dat het nest ten opzichte van de omgeving steeds 'platter' wordt. Ik heb mijn zoomlens op mijn camera en maak enkele foto's. Omdat ik niet te dichtbij kan komen, is het wel handig dat ik deze lens erop heb. Het valt me op dat aan de buitenzijde van het nest de eieren een schimmelvorming vertonen. Het zijn erg grote visseneieren, maar in vergelijking met de meerval zijn ze piepklein. Honderden bolletjes hangen aan de waterplanten en Bolle houdt mij

Met deze jongen wil je geen ruzie hebben. Afstand houden dus.

Macrofotografie wil ik Bolle niet aandoen, we houden het op flink inzoomen.

Geplet: door al zijn gezwem is een plat stuk ontstaan in de waterplanten.

goed in de gaten dat ik niet te dichtbij kom. Doe ik dit wel, dan valt hij fel aan. En geloof me, zo'n meerval van 1,5 meter is dan best groot. Waarschijnlijk had het vrouwtje net de eieren afgezet omdat ze nog volop in de waterplanten hangen. Bolle heeft de broedzorg op zich genomen en neemt zijn taak heel serieus. Een week later gaan we weer terug. Het nest is bijna even plat als de bodem, hier is iemand flink in de weer geweest! Ik heb weer mijn zoomlens erop want ik wil het Bolle niet aandoen om met mijn macrolens te dichtbij te komen en hem te storen. De eitjes zijn weg, er liggen alleen nog maar velletjes. Helaas, we hebben de paai gemist. Maar voor de meerval is het beter zo.

NOG EEN NEST

Dit nest heb ik zelf gevonden. Later lees ik op internet dat er nog een meerval met nest in het duikgebied zou zitten. Daar gaan we dus ook een kijkje nemen. De informatie klopt, het nest is makkelijk te vinden. Deze 'Big Papa' is een stuk kleiner met zijn 110 cm, maar niet minder imponerend. Door *social media* verspreidt dit nieuws zich razendsnel en vooral de meerval die zijn nest in het duikgebied heeft gemaakt, krijgt aardig wat visite van duikers. Na een aantal dagen zijn de eitjes niet meer zichtbaar voor ons als duikers maar manlief blijft zijn kroost steevast bewaken. We vermoeden dat de eitjes niet bevrucht zijn en dat er dus geen kleine meervalletjes komen. Helaas, maar zeker weten doen we het natuurlijk niet. Dat zal de toekomst moeten uitwijzen of we kleine meervalletjes tegenkomen tijdens de duiken, wij zijn extra alert!

EUROPESE MEERVAL

Kenmerken van de Europese meerval zijn de kleine blauwe kraalogen, een zeer klein rugvinnetje, lange vinzoom onder en een grote bek met zes bekdraden (twee lange boven en vier korte onder). De meerval heeft geen tanden maar een raspvormige bek en het schroomt hem niet om meerkoetjes of grote vissen te verslinden. Hier is dus sprake van een heuse roofvis. Hij is een nachtdier dat overdag rustig op de bodem ligt, verstopt voor het licht, want daar heeft hij een hekel aan. 's Nachts gaat hij op jacht. 's Zomers trekken de meervallen vanuit de diepte naar de warme oeverzone om te paaien. De watertemperatuur moet dan wel minimaal 18 graden zijn. Na de paai verdwijnt het vrouwtje gelijk en neemt het mannetje de broedzorg op zich. Het nest bevat duizenden eieren. In Nederland is de Europese meerval weer behoorlijk in opkomst.